

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **O. L.**, zastoupené JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ovencecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2020, č. j. OAM-1117/ZA-ZA12-LE24-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2021, č. j. 4 Az 19/2020 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M. **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **8.228 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 2. 2020, č. j. OAM-1117/ZA-ZA12-LE24-2019, zamítl podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“), jako zjevně nedůvodnou žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce žil v Luhanské oblasti do páté třídy základní školy, poté se přemístil do Chersonské oblasti, v níž pobýval, než se rozhodl z Ukrajiny vycestovat. Jako důvod své žádosti uvedl zejména skutečnost, že se bojí, že jej neznámí lidé a ukrajinští vojáci zabijí nebo ho pošlou do vězení, neboť jsou doklady, že byl v Luhansku, přitom tam po vypuknutí bojů nikdy nebyl. Podle žalovaného je Ukrajina považována na základě § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, za bezpečnou zemi původu. Žalobce svou vlast neopustil z žádného důvodu relevantního pro udělení mezinárodní ochrany, jeho obavy proto v tomto ohledu nejsou opodstatněné a tvrzení věrohodná.

[2] Městský soud v Praze („městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného. Dospěl k závěru, že žalovaný shromáždil dostatečné podklady, z nichž vyplývá, že Ukrajina je právem řazena mezi bezpečné země. Žalobce především nepochází z území, která nejsou hodnocena jako bezpečná, nýbrž z Chersonské oblasti, jež nepatří mezi problematické regiony. Žalobce nepředložil jediný důkaz, který by zpochybňoval podklady shromážděné žalovaným nebo jenž by podporoval jakékoliv jeho tvrzení. K ojedinělému konfliktu s ukrajinskými vojáky městský soud uvedl, že žalobcovy poměry nijak zásadně neodlišuje. Totéž městský soud konstatoval ohledně místa narození žalobce v Luhanské oblasti, neboť spousta obyvatel země z tohoto regionu přesídlila, a to na rozdíl od žalobce často jen před několika lety, a je nucena pobývat na západní či střední Ukrajině. Krom toho ani z žalobcových tvrzení nevyplývá, že by využil všechny vnitrostátní prostředky nápravy; k výsledku šetření o podaném trestním oznámení na krajské policejní ředitelství domovské oblasti nic nesdělil. Konečně, tvrzení o vydírání neznámými osobami, o němž mluvil v pohovoru dne 12. 12. 2019, je nevěrohodné, jelikož se o něm již následující den (během výslechu v rámci řízení o správním vyhoštění) vůbec nezmínil, naopak nově sdělil, že roku 2018 pobýval dva měsíce ve vlasti, ač podle údajů udaných v azylovém řízení ČR neopustil od roku 2016, situaci v zemi původu tudíž evidentně nepocíťoval jako nesnesitelně tíživou. Přestože na Ukrajině dochází v určitých ohledech k různým nedostatkům stran ochrany lidských práv, netýká se to žalobce nijak výrazněji než ostatních občanů země. Městský soud uzavřel, že není zřejmé, proč by právě ve vztahu k žalobci neměla být jeho vlast bezpečnou zemí, zvláště když je většinové ukrajinské národnosti a kromě ruštiny je schopen se dorozumět i v ukrajinštině.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce („stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“). Podle stěžovatele městský soud a správní orgán pochybily při hodnocení individuálních okolností případu v kontextu informací obsažených ve správním spise a informací o lidskoprávní a bezpečnostní situaci na Ukrajině. Nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci. Městský soud se s tímto postupem nesprávně ztotožnil a v důsledku toho došlo k zásadnímu pochybení, které mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Stěžovatel dále namítá, že Ukrajina v jeho případě není bezpečnou zemí původu. Není totiž zřejmé, zda by se tam stěžovatel skutečně domohl ochrany. Závěry ohledně Ukrajiny jako bezpečné země původu jsou proto nepřezkoumatelné a postrádají oporu ve spise. Podmínku přijatelnosti shledává stěžovatel rovněž v otázce hodnocení a přezkumu věrohodnosti stěžovatele, které byly jednostranné a působily účelově, neboť se opírají o jeho výpovědi v rámci řízení o správním vyhoštění. Toto řízení má však odlišný cíl než řízení o mezinárodní ochraně, vede ho jiný správní orgán a rovněž prostředí a okolnosti, za jakých je veden pohovor, jsou odlišné.

[4] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ji považuje za nedůvodnou a souhlasí se závěry městského soudu. V průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel neuvedl žádné důvody, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany. Stěžovatel se žádostí o mezinárodní ochranu snažil vyhnout správnímu vyhoštění z území ČR, kde pobývá nelegálně, bez platného povolení k pobytu. Pokud by pro stěžovatele byla situace na Ukrajině skutečně tíživá, jistě by žádost o mezinárodní ochranu podal již v roce 2016, kdy mu dle jeho tvrzení na Ukrajině vyhrožovaly neznámé osoby a on se rozhodl vycestovat z vlasti do Polska a následně do ČR.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a podaná oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem. Jedná se však o věc, v níž před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a proto se Nejvyšší správní soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., ve kterém vymezil typové situace, v nichž je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[6] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v případě stěžovatele podmínky přijatelnosti kasační stížnosti splněny nejsou. Sám stěžovatel spatřuje přijatelnost kasační stížnosti v pochybení městského soudu, který měl akceptovat nedostatečně zjištěný skutkový stav, zejména pokud jde o účinnost ochrany stěžovatele v zemi původu, a nesprávně posoudil věrohodnost jeho výpovědí. Kasační soud však takové pochybení, zvláště má-li být zásadní, neshledal a nenalezl ani jiné důvody pro přijatelnost kasační stížnosti.

[7] Stěžovatel založil žádost o mezinárodní ochranu na svých obavách z pronásledování ze strany blíže neidentifikovaných soukromých osob, které jej vydírají, jakož i ukrajinských vojáků, se kterými se však dostal do potyčky nikoliv při výkonu jejich vojenské služby, nýbrž v baru. V této souvislosti podal trestní oznámení.

[8] K otázce pronásledování nestátními aktéry a požadavkům účinnosti ochrany ze strany země původu však již existuje početná judikatura kasačního soudu, s níž je napadený rozsudek v souladu (viz např. rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, ze dne 24. 11. 2016, č. j. 5 Azs 251/2016 - 19, nebo ze dne 15. 2. 2017, č. j. 1 Azs 312/2016 - 31 a další). Podle ní musí u soukromých osob jako původců pronásledování nebo vážné újmy přistoupit k samotnému pronásledování také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před původci pronásledování (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, nebo ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62).

[9] Vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování nebo vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2008, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36). Jak uvedl městský soud v projednávané věci, ze stěžovatelových tvrzení nevyplývá, že by využil všechny vnitrostátní prostředky nápravy; k výsledku šetření o podaném trestním oznámení na krajské policejní ředitelství domovské oblasti nic nesdělil.

[10] Ve vztahu k námitce nedostatečně a nesprávně zjištěného skutkového stavu v řízení o stěžovatelově žádosti lze odkázat na výslovné znění § 16 odst. 2 zákona o azylu.

Dle něj se předem vybrané země původu považují za bezpečné, *neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze*. NSS v této souvislosti již dříve konstatoval, že „označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“ (rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 17 49/2009 Sb. NSS).

[11] Podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. je na seznamu zemí, které ČR považuje za bezpečné, i Ukrajina, a to s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti, které jsou pod kontrolou proruských separatistů. Bylo proto na stěžovateli, aby prokázal, že v jeho případě tato domněnka neplatí. Nejvyšší správní soud jen dodává, že žalovaný ani městský soud po stěžovateli nechtěli složitě prokazovat, jaké konkrétní nebezpečí mu na Ukrajině hrozí. Jisté není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí, a správní orgán musí v pochybnostech shromáždit všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57).

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný i městský soud postupovali v souladu s odkazovaným rozsudkem. Městský soud zejména přesvědčivě zdůvodnil, proč spatřoval tvrzení o vydírání neznámými osobami, o němž stěžovatel mluvil v pohovoru dne 12. 12. 2019, za nevěrohodné. Uvedl, že již následující den (během výslechu v rámci řízení o správním vyhoštění) se stěžovatel o těchto skutečnostech vůbec nezmínil, naopak nově sdělil, že roku 2018 pobýval dva měsíce ve vlasti, ačkoliv podle údajů uvedených v azylovém řízení neopustil ČR od roku 2016. Kasační soud neshledal v postupu městského soudu a v jeho hodnocení věrohodnosti výpovědi stěžovatele žádné pochybení, natož zásadního charakteru ve smyslu přijatelnosti kasační stížnosti, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a tento soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104 odst. 1 s. ř. s.

[14] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatel s kasační stížností nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává, neboť náklady mu nad rozsah jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[15] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 1 Azs 147/2021 - 25, byl stěžovateli ustanoven jako zástupce advokát JUDr. Maroš Matiaško, LL.M. Ustanovenému zástupci platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Zástupci stěžovatele náleží odměna za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a písemném podání ve věci samé, tj. doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], ve výši 6.200 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], a dále 600 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů za tyto dva úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy ustanovenému zástupci náleží odměna ve výši 6.800 Kč, k níž je třeba připočíst daň z přidané hodnoty ve výši 1.428 Kč, jejímž je advokát plátcem. Celkem tedy soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši

pokračování

8.228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2021

Josef Baxa
předseda senátu